

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди
Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

1984 жылдың октябрь 23, вторник

1925 чылда
Үндэснэлттинген

Өртээ 3 көп.

Интервью

сорууларын куусеттигиз деп
салам болур. А келер чылдын
сорууларынның база мынаны
болурунга идеялар турар бис.
Чүте дээрге кимшагалаашкын
мын организмастык болгаш че-
диншикниң эртеринге маа,
чөмөрлеринде эгелеш * каа-
ларга чедир таарымчалык бай-
дал бар. Ам чүте эки айма-
даары негеттигин турар.

Кышкылажында чептестер
эчтэз эвас дээрүн чутуала
каайн. Илгангы саван прес-
тээр болгаш ону кытыгларга
чедирер ажил. Дүжүт жазал-
дамын узамдыккындын
саалдан турар. Хөмүр-дш, дус
болгаш мал чеди сөөртүруге
транспорт чедиптестээр. Чам-
дык малчыларнын боттары
нын белеткээн ситени эчтэз
болган. Зооветеринарлар
ажылдар ам-даа чавыс ден-
пелде, малынын чепчилгезин
лышын чүрүчү шикитилгезин
жылдан жылга бар. Малчы
чептер, сугулар чедер. Мал
челде чептер бээр. Малчы
кышкында бээр чүрүчүс

— Шыш-шыш. Мал баккан
өстүр, малдан айрып продукция
нышы көндүзгү малдын чы-
тылу буну докуртур дээш
бул жемсегери ал туру бис.
Тос айларда күнүгө эң са-
дырнын палын дыка акыр, а
сүт садырнын пийи кал-
та күсүстүнгөн. Чалгыс-
ла күсүсөл шыаазада палын-
ыс — күнүгө дук садыры-
чүг дээрге дук бүзүрү.
Мурунда семртине совхо-
турган олчаан, ой чап-мү-
дө койла планнатынган. А бисте
хүт өстүрүнүн палын —800
баш. Палан күсүсөлдөни хм-
наарда ой өөрөнип көөрү
кутула. Ынчанга бу чылды

лар бо-ла тургулаар. Мындай чоруктар тусхай эртемингэрийн болгаш малчиннарын хайрысгалзынх конхондан болу бээр дээрлэн утлаа чогуур. Бо болгаш өске-даа чег-нестерн болдурба, хынхт-лашкынн баян децелте эрттир дээр бүгү күүжүвүсүз салын ажылдан турар би-

тойна сизини сөөрткеннер. Ажааган тарааны Оңгар-Хову-
нуң теп тараа шанынче дүр-
ген дажыгдлаарынче сагыш са-
лып, бо хуннерде кызыма
ажылдап турарлар.

О. ОХЕМЧИКТИҢ ФОТОЛ.

га кылыгларынын аргаларын конкурска көргүзсериңе кол черин каттыгышкынын шендесе деп ээлян. Бу шектин амгы уенин стил-биз турму-зун 20 модельн Моол Арат Республикага болгаш Кызылга республиканын улус айма-жылынд чединкинерини толдосегини кыярген. «Че-тек» аталдык быжыкчи коммунист В. К. Ростовцева, Л. Б. Измествая «Берёзка» аталдык Л. Н. Сыныкин, «Че-тек» аталдык И. Я. Якунина, О. А. Бондаренко, «Берёзка» аталдык Л. Г. Грудинина олар конкурска тикешчилер болгаштар. Продукция буу-ренин болгаш сапаларын ко-жундур, күш-ажалдын буу-руктуну белилэр, продук-циянын шыгарып экижидер, чыггарылар болектээр хууза-дын дүргөдизир талашы-биле узут аргалар били барын му-раккалардын дуржулгазы көргүскен.

Ыччалда-даа били чамтык бодалатканлар планын куу-сет.

пэин. «Четек» аталдык сайга-рылга планын боттандырбаа-«Восток» салыр, алгы то-даарлар шех планын доктаа-ма куусетпени келген. Ола-рин четпес ажылы хоорай-хепти эде септер дааралар-ны, планынын куусетпенин-салдарлыг болган. Ычганга-тоо айларда чыгып өзүлга-хепти эде септер дааралар-ны планын куусетпенин-Хепти септер дааралар тала-зы били чоңа ачы-узду чебри-риния планы 32 мул рубл-турга, оюн чүгөс 21,7 мул ру-блгыз куусеткен.

Бу дүргөдиз өске-даа чеп-пестерде чогуур тундизлер-ундур, ажалды анализте-көрбүшкан, ол бирга беш чы-лыг болгаш оон дөрүк чылы-мын планынын куусетпенин-күжүстү мобилизатан ту-рар бис.

М. ОНДАР.

«Түвшайбыт» каттыгышкынын кол буурул-генинде, партбюо секретари

УЛЬЯНОВСК. (СЭТА). Волганың дөҗәсериңдә беҙиң турар революцияның баһышчыларыңа өндүрүгү туғаскадан баярыңа октябрь 20-дә оңда хәй кылма чектер салдығын. Илһанчың чагыч чер түртүтгалы болған ол әрте-буругу хоорайның алдылары чыртыклы болған өөрүшүктү байырлаам — Симбирскии Ульяновск кылдар эсе ааламдан бәр 60 чыл болганын дөҗәләзәри-биле ол чектериң салганлар.

СЭКП-ның область болған хоорай комитеттериниң, заус депутаттарыниң область болған хоорай Советтериниң ол төҗөгү туғусе болған В. И. Ленинниң төртүтүнүн хүтинде бәр 120 чынга гәстегит белетерин таалам-биле хоорайны моон-ла саатары социал-экономикти хөгүздөсини сорулгазарыңа турсактан байыркы хурадин кирикчи-чалери буттарыны хоорайны быһыңчыта зирги туғаскала кылдыр үслеп чүгәлдән турганнар.

Партия обкомунуң бирге секретари Г. В. Коалин мәлекте кылған. Байыркы хурадин кирикчилериниң, оларны күзүргә Ульяновск областың бүгү коммунистиринге болған аҗмыч чоңларыңа СЭКП ТК-ны Чиниге секретари, СССР-ның Дзең Советиниң Президиумунуң Даргазы эш К. У. Черепенковн чүректиң даһымлаан байыр чедергесиниң болшат чагай чүдөлери күзүгиниң угабында дәмнааш, чымланган, ниги дәмч-часкал үткүп күзүп алганнар.

[illegible]

Чеселденишикинни кызы-
гараалар болгаш кыздарлар
тагы-биле мурунда чедип ала-
йынган дугуржугдаларын узе-
чекте утланышкыны ажым-
биле ап, оң-биле кады ындаг
дугуржугдаларын оюн эртерин-
тин, савганызын, а чамдак-
ча дорт-ла уэрэринин аргамы-
ныс уулу турган. 1984 чылдын
иняры төңүзүнде АКШ-тын
далаанга дэмчиди берген
оюн сагымдыг бажикте то-
даргай фактыларын айтып-
чылган, эн-не шыгымын-биле
оюнгейин утландырган

[illegible][illegible]

татар арамынч дүзүгү-
терин кым салга тууралы, азы
кым оларны токойай, чо-
рту-биле уруп тууралы
эрамынч өзүлү шыны эс-
терин шипапарында Вашинг-
тонда чамдык кыжылер кор-
гош, меделеп турган
РҮК талазы-биле керэже
холгаарлазаккын. Вашингтон-
нун чеспеленишканын эле-
ре бууруп тургузарыс ко-
смосе пентердир дээн соула-
гызы-биле дорт холбоалын. Чы-
жэ, суутникке уур болгаш
СССР чарга керэлери
болгаш дутуругуларын
шыгымыз-биле, яагыла-
шкынар дутабыла айти-
рип талазы-биле Совет Эи-
лени чеспел туурала оу-
чажыны-да шыдавастар.

Фактыларын көөргө-лө чегер.

Стратегиянын шайындалышынын чексиздигин кыргыздардын болжол кызыгарынын херзинге оюна тутула документ —СЧК-2 керзинин тазымы-беле Вашингтонго туужу Каттышкан Штаттарнын салган дугуружаларга олбоштур болунга алган дээлгелерин мында кызыгар турурун тодартканын билеретекен. Оуу ол мышкан

ракетага дуур-лаа чепек кылдыр ачылган болур «Асаты дээр хей сорууларалары согуушкунууу космос чепектерин ачылган кылдыр эгелген. АКШнын космос дегелгени милитаризаастарын болдуруу бол тазымы-беле СССР-ини саналдаан чуугаалажышкын-нарыккан чууге ол хйре ойтал-ла турарынын, космос чепезин шепезин болган сайгара туругузанын боттарыннын азынча хоругуу-беле чепештешпейн турарынын» бую-

чокка хуусадан турла. АКШнын тазаланын туртта аразынн чуугаалажышкын оюп эгеринче болган доруу-беле урузунин, курулурун азынча болгучулук кырылааларын дезорганизаастарынче утулган практиктин халасышкын-нын кылпн турган болган кылпн-лаа турар деп чусе айттыганын барымдааларын билиштир апаар-дыр. Мында барымдааларын азынча уламчыла болуп. Табынче чуугаа дугабылда. Совет Зан-

[illegible]

мала-ла урээшчинин турар-биле программалап, и-биле кзы тускай баш-турар аралгы агылнары штаар кезектерин баллистик ракеталарын саныга кыттаан димиттерин кызылдан уууп, а ол ышкан ИК-2 керээ-биле болгаш оон 1972 чылда чааган р дүжүлгү-биле (СЧК-1) дүжүлгү хоран турган немелле ол керээни шынгын сатып турар болгаш космос чепсез иял-ла бурун-биле хорутуу дээн шиптирлиин-биле тур-жун турар.

Чер шиптеге яролут чазы-дымчыкшынар дугайында 1974 болгаш 1976 чылдарын керээлерин Совет Эвилели урээшнин дугайыда хоозун-меге буруудалчыкчынарын кылдыыша, АКШ яролут дэ кескү-дүр.

Тайбымче, калы ажылда-жылгаже, үрө-түнелдег чу-галалчыкшынарже эвэлүт чуткүз харымсалатыг бол-гаш ак секиданг политикаг негес турар.

ССРЭ минг политиканы найдыгын чок чорудуп турар. Совет Эвилелинде АКШ-тан баш оңу манал-даа турар

Талды районун амыралдырылга бүүдүргө эргениң ажилдакчылары раниң чүртүктасы чоңуна а-дуза чекириниң тос ай-дуза планың ооналдын иң көргүзүлгөр-биле күөсет- . 82.05 муң рубльдиң про-извезиң , бүүдөр болгаш агар план оу үениң ду-руңа 84.5 рубль кызың боттанган. Көрдүгөн планың ажыр боттандырыңа бүү-рүлгөдө калбаргач социал-истичиң чарыш иагилг бөлүп ту-рар, оон дээстин бөзсөн. Күш-ажычы маргылдааның түнчелиң аялап, кварталдап үндүрүп турар болгаш оң түнчеликчилерин шаңгал-мактал туур. Социалистичи чарышты муңуң оондунга коомол-ууртканы даштыкы кылың хеп, пласты дээрар бригада чоруп турар. Эрткен аял-каның планың ооналдын олар бедик көргүзүлгөр-биле күө-сеткен. Бригаданың бөгүгү бүүдүргө көргүзүлгөри чыл планың оларын хууса-дан эрте күөсүдиптер арганы берип туур.

чу Татьяна Ивановна
уауртканы даштымк кылы
хеп, палтык ддараар бригада
чоруп турар. Эрткен айлар-
ны планын онкалдазы олар
бедик көргүзүлгөр-биле куу-
сеткен. Бригаданы бөгүнү
бузурүгкө көргүзүлгери чыл
планын оларынч уузаа-
дан эрте кууседиптер арганы
берип турар.

Бистинг корр.

Номга хандыкшылдыгларнын Бүгү-эвилел
эки тура ниитилелинин III съездизинден

[illegible]

тан-лаа таариндас политик-
тик агуулаа уулуг ажил-хө-
гөөг аеп, чүе чүгалааннар
оиктап демгелет тургайнар.
Олар тогаздыкы көрүшкүн-
чү ажилын чээ хөвирде-
рин номга ынакшыдыларын
үргүчү тура-соруукту ийлеп
тыккан турарын эргежок
чүгалаанын дугайын чүгала-
лааннар.

Делегейе эч-не номчуук
кылдыр күлүз көрдүгүн со-
вет улуска билгелерин үлө-
дүр, коммунисттик идеяларын
пропагандизия, этем-техниктик
депшигенни шимдечкээзи
— ном-биле доктамад харыл-
да — амдыралчы эргежок
агуулаа чүе-дүр. Ычангач
хэрин номну пропагандалаа-

Номга хандыкшыдылар
органназиянын ден ке-
зикиден хөйү аныкталар
тургустунан. Ол харын ду-
рум бугаар чүл-дүр; амгы-
үенчи атыак кижиянын
угап-бодла сайзыралык киж-
зидеринин хөртөнтө лите-
раураны кижизилки ролон
унетеп чесери берге. Номнаа
байырдалып конкурстарын,
диспуттарын, викториналарын,
бүдүрүлгөнн хоочууларын
богаш мурнакчылары-биле
журжамышкыларын анык-
саагытталаре утландырып
тура. Ычанаажок мынд
көмөслөр улаан-на массамы
богаш тураа үжүрүлүр де-
сизгана.

[illegible]

«...төзгөн ийги дабыни, таңындай чурттарың, түзгөнүң түңүлүндө тургусан болгаш бүтү-нүң быңың деткириңиң дэш-чепсэ болур кылдым бол-тургуска делегейиң ол улур болгаш ат-адаларың аңизаңызы ол сорулганың аңизаңыңың улур рокайз

...энес, недиңкиңиңе тайбыңга хандыкчылыгың чурт-тарың куужениңкиңиңиңиң аңизаңың 39 чылар дүрү-нүң КНО-нуң активизде мөөнөттиңиң. «Каттышкан Нациялар Организациыны» чедиң алган бүтү чүүлдерин болгаш амгы үеде оок кылды турар бүтүм чө чүүлдерин деши

...сорулгыз кылдым чаларың-ны дугайыма СССР-ниң са-катың Кол Ассамблеяның ам-гы сессияның киржиңкиңиңиң эң-не калба-биле деткэң. Космос делегем шуут-ла тайбың сорулгаларга ажыг-лаар болгаш күрүне терориз-миңиң болдурун болбазымың дугайыма айтпурмалыңың аңы-

...улу, оңе-ли, политикте-стериң, дуулаң-хамаларың оларың куужениңкиңиң чалгың ай кылдыр каттыштырар төгүлтү-га туруй турар-дым.

В. ЧЕРНЫ
СЭТА-ның
Нью-Йорк

Нью-Йорк.

Ш. ГРИГОРЬЕВ
(СЭТА).

